

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

# Některé aspekty odvolání daru poskytnutého ze společného jmění manželů

Ohledně odvolání daru již bylo napsáno mnohé a i judikatura se této problematice již poměrně obsáhle věnovala. V tomto příspěvku se podrobněji zaměřím na případy odvolání daru, kdy dar byl darován ze společného jmění manželů, a manželé nejsou ve shodě, pokud jde o jeho případné odvolání.

Zákon připouští odvolání daru ve dvou případech, a to odvolání daru pro nouzi dle ustanovení § 2068 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „OZ“) („*Upadne-li dárce po darování do takové nouze, že nemá ani na nutnou výživu vlastní nebo nutnou výživu osoby, k jejíž výživě je podle zákona povinen, může dar odvolat a požadovat po obdarovaném, aby mu dar vydal zpět nebo zaplatil jeho obvyklou cenu, nanejvýš však v tom rozsahu, v jakém se dárci nedostává prostředků k uvedené výživě. Obdarovaný se může této povinnosti zprostit poskytováním toho, co je k této výživě potřeba.*“) a dále odvolání daru pro nevděk dle ustanovení § 2072 odst. 1 OZ („*Ublížil-li obdarovaný dárci úmyslně nebo z hrubé nedbalosti tak, že zjevně porušil dobré mravy, může dárce, neprominul-li to obdarovanému, od darovací smlouvy pro jeho nevděk odstoupit. Byl-poukazem na závěry rozsudku dar již odevzdán, má dárce právo požadovat vydání celého daru, a není-li to možné, zaplacení jeho obvyklé ceny.*“)

Pokud jde o odvolání daru pro nevděk, Nejvyšší soud ve své rozhodovací činnosti opakovaně konstatoval<sup>[1]</sup>, že z hlediska naplnění podmínek pro možnost odvolání daru pro nevděk je třeba zabývat se tím, zda se obdarovaný vůči dárci dopustil jednání zjevně porušujícího dobré mravy, včetně toho, zda takovým jednáním úmyslně nebo z hrubé nedbalosti dárci ublížil. Závadné chování obdarovaného je vždy nutno hodnotit komplexně, a to jak z hlediska subjektivního, tak i z hlediska objektivního vyhodnocení tvrzeného revokačního důvodu. Rozhodujícím má být především objektivní hledisko, teprve na místě druhém má nastoupit úvaha, jak nemravné chování pocítoval sám dotčený dárce (tj. jak moc intenzivně se dárce cítí činem ublížen). Je tedy zřejmé, že pouhý subjektivní pocit dárce o tom, že obdarovaný se vůči němu zachoval nevděčně, samo o sobě nepostačuje k řádnému odvolání daru. Jednáním poukazem na závěry rozsudku obdarovaného je vždy třeba posuzovat z hlediska dobrých mravů a zohlednit všechny skutkové okolnosti chování jak obdarovaného, tak i samotného dárce (tj. jak k chování došlo, z jakých příčin a mezi kým). Teprve vzájemným srovnáním obou hledisek lze dospět k důvodnému závěru o tom, že odvolání daru bylo provedeno po právu.

Představme si situaci, kdy jeden z dárců pocítuje ze strany obdarovaného nevděk. Toto závadné chování obdarovaného je směřováno jen vůči jednomu z dárců (tj. jednomu z manželů), případně druhý z dárců (tj. druhý manžel) jednáním obdarovaného jako nevděk subjektivně nepocítuje a neshledává zde důvody pro odvolání daru, např. i proto, že sám má neshody s druhým z manželů, případně omlouvá jednání svého obdarovaného potomka či mu straní.

Vzhledem k tomu, že pokud jde o věc náležející do společného jmění manželů, má každý z manželů právo k celé věci (srov. § 1236 OZ), nelze dar odvolat pouze v určité části<sup>[2]</sup>, tj. tak, že by jeden z manželů odvolal dar jen v rozsahu svého „dílu“. V takovém případě je proto nutno vycházet z toho, že k platnosti odvolání daru bude zpravidla zapotřebí souhlasu obou manželů. Vždy bude rozhodující,

zda lze odvolání daru pokládat za běžnou či mimořádnou záležitost týkající se společného jmění manželů a jeho součástí, tedy s přihlédnutím k povaze konkrétního daru, jeho hodnotě, významu pro společné jmění manželů apod. U darů nevýznamných, jejichž hodnota je s přihlédnutím k majetkovým poměrům daného manželství nepatrná, půjde i v případě odvolání daru o jednání spadající mezi běžné záležitosti, k nimž není třeba souhlasu druhého manžela. V praxi však obvykle půjde spíše o odvolání hodnotnějších darů, typicky např. darování nemovitých věcí, kdy již nepochybně půjde o záležitost nikoli běžné. V těchto záležitostech proto musí dle ustanovení § 714 odst. 1 OZ právně jednat manželé společně nebo jedná jeden manžel se souhlasem druhého.

V této souvislosti je dále nutno upozornit, že v případě, kdy souhlasu druhého z manželů bylo zapotřebí, a úkon učinil jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, může se druhý manžel dovolat neplatnosti takového jednání (viz § 714 odst. 2 OZ). V tomto případě půjde o relativní neplatnost, kdy dovolat se ji může vždy manžel, který k předmětnému právnímu jednání druhého manžela v neběžné záležitosti nedal souhlas, ale též obdarovaný jakožto adresát výzvy k vrácení daru.

Jeden z manželů jakožto nevděkem dotčený dárce se tak může dostávat do absurdní situace, kdy objektivně by zde byly dány důvody, pro které by jednání obdarovaného naplňovalo zákonné podmínky pro odvolání daru pro nevděk, ale druhý z manželů souhlas s odvoláním daru dát nechce.

Pokud manžel odmítá dát souhlas bez vážného důvodu a v rozporu se zájmem manželů, rodiny nebo rodinné domácnosti, či není-li schopen vůli projevit, může druhý manžel navrhnout, aby souhlas manžela nahradil soud (§ 714 odst. 1 OZ). Jsou-li tedy v daném případě naplněny zákonné podmínky, tj. manžel odpírá udělit souhlas k odvolání daru bez vážného důvodu a v rozporu se zájmem manželů, rodiny nebo rodinné domácnosti, případně není schopen svou vůli projevit, může druhý z manželů podat k soudu žalobu o nahrazení projevu vůle, tj. k udělení souhlasu k odvolání daru výrokem rozsudku.

Vezmeme-li ovšem v úvahu, že převážnou většinu darování realizují lidé zpravidla ve vyšším věku, kdy svůj majetek darují svým potomkům či vnukům, je otázkou, do jaké míry je ve shora popsaném případě tento postup, tj. nejprve žaloba o nahrazení souhlasu druhého z manželů k odvolání daru a následně žaloba o určení vlastnického práva vůči obdarovanému z důvodu odvolání daru pro nevděk, i s ohledem na průměrnou délku soudních řízení, pro ně v praxi vůbec realizovatelný a zda se vůbec mohou dočkat satisfakce ve formě pravomocného soudního rozhodnutí.



**JUDr. Markéta Kubričanová,**  
advokátka



**Valíček & Valíčková**  
advokátní kancelář, s.r.o.

Kanceláře **Brno**: Nám. Svobody 18, Brno

Kancelář **Praha**: The Flow Building, Václavské nám. 47, Praha

Kancelář **Vyškov**: Dukelská 12, Vyškov

Kancelář **Ivančice**: Petra Bezruče 2, Ivančice

Tel.: 770 685 603

email: [info@brno-advokatnikancelar.cz](mailto:info@brno-advokatnikancelar.cz)



---

[1] viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. 33 Cdo 1794/2018; k výkladu pojmu „zjevně“ se Nejvyšší soud vyjádřil např. v usnesení ze dne 29. 9. 2022, sp. zn. 33 Cdo 2716/2021, kdy s poukazem na závěry rozsudku ze dne 10. 6. 2020, sp. zn. 31 ICdo 36/2020 vyložil, že: „...nevděkem se přitom rozumí takové chování obdarovaného, kterým ublíží dárce úmyslně nebo z hrubé nedbalosti, navíc s podmínkou zjevného porušení dobrých mravů, tj. jednání, které nevzbuzuje žádné pochybnosti o jeho kolizi s dobrými mravy.“

[2] (§ 2072 [Odvolání daru pro nevděk]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 19.)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)

- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)